

1976 | 3

Vallomásféle az emberről
és épített világáról

A városépítés gondjai

A városközösség
kialakulásáról
és felelősségéről

Hitvallások
az anyai hivatásról

Jobbágy Károly,
Veress Miklós,
Tamás István,
Bódi Tóth Elemér versei,
Veres János versfordításai

Kuruc hagyományok
Csata a Lókos-patak mellett
Cigánydomb

PALÖCFÖLD

Mondják, hogy a szülőhelyhez, a gyermekkori eszmélés egykori színtereire megtérőt megtisztítják, friss erővel töltik, megújítják a viszontlátás alkalmi — szellemi és fizikai mivoltában egyaránt. Olyasféle ez, mint az ünnep: az ember kilép egy pillanatra a hétköznapi sodrából, megpihen, visszapillant, s tenyerébe gyűjtve izelgeti munkájának keserű-édes gyümölcseit. Így ad biztosságot, bizonyosságot az egykori álmokkal, társakkal, tárgyakkal találkozás mindenkorai lehetősége is: biztosságot, mert tartozunk valahová, valakikhez (s valakiknek); bizonyosságot, mert meg kell mérnünk, mit teljesítettünk abból, ami legjobb hitünk és erőnk

szerint lehetséges lett volna. S nem kis felelőség ez, hiszen csaknem lehetetlen, hogy az eredményességnek legalább minimális megelégedést adó jeléhez ne juthasson a visszatekintő. Tartozni valahová, valakikhez — anyaöl ez, gyöker, ami nélkül nem létezhet az élő, s ami megtartó hűségre, építő felelőségre kötelez. Beszéljünk akár arról, azokról, amiből, akik közül kinőttünk, akár azokról, akikkel elvekben és célokban, alkotó tevében (de akárha csak a lakóhely azonossága folytán is) egyek vagyunk.

Tempora mutantur et nos mutamus in illis: változnak az idők, változnak az emberek. Építjük világunkat, mindennapjainkból nap-

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

ről napra harapja ki régvoltunk tárgyi emléknymait a mulasztva-teremtés, a rombolva-építés rohama. A hűségünket, minőségünket őrizve-építő ilyesféle azonosítási pontokat, kötődési felületeket egyre inkább a közvetlen tegnapokban, a mában és tervezett holnapjainkban kell keresnünk és megtalálnunk. Hogy ennek az általunk és nekünk épített új világnak ne csupán henye használói, de értelmes, értő, gondozó, gazdagító gazdái is legyünk.

Hogyan alakulnak ki (s kialakultak-e) a lerombolt régi helyébe települő új falak között az új élet formái, normái, szokásai; hogyan szerveződnek (s szerveződtek-e már) az átalakulás során szétszavasztott közösségek helyében újak; miképpen talál (s talált-e már) egyre inkább emberarcú környezetünkben szocialista elveink és társadalmi lehelőségeink szerinti emberarcúbb életre az egyén, a család, a társaság, a különféle nagyságrendű közösségek; a „használói” iránti felelősséggel alakított környezetben hogyan terem meg (s megtermett-e máris elégséges mértékben) a „használóknak” a környezettel szembeni gazda-felelősége? Köz- és ünnepnapjaink hangsúlyos kérdései ezek.

A „hogyan élünk?” manapság oly gyakori kérdése mögött a leglátványosabban értelmezett emberi élet, a szocialista élet minőségét jobbra alakító-gazdagító vágyunk feszül. S a hiányérzet is, hogy kétségtelenül folytonosan szebbé, minket szolgálóvá alakuló tárgyi világunk körülményei, eltagadhatatlanul egyre bővülő anyagi lehetőségeink között máig talán még nem vált elégséges mértékűvé az egészséges köztulajdonosi szemlélet. Az a köztulajdonosi szemlélet, amelynek ösztönzésére a dolgozó a munkahely, a falulakó a falu, a városlakó a város, az állampolgár az ország mind több közügye kapcsán igényel beleszólási jogot, vesz részt alakításában tevékenyen, segíti, védelmezi felelősen azok megoldását.

Társadalmi és nemzeti előbbrehaladásunk, természeti környezetünk és épített világunk, örökségünk és jövőnk mindannyiunktól elvárja, megköveteli, hogy mindennapjaink egyik legfontosabb mozgósító elvévé váljon: „a gazda szeme hizlalja a jószágot”. Válgunk hát valamennyien felelős, igaz gazdáivá kis és nagy világainknak!

Kassai-Végh Miklós

O

1976 | 3

TARTALOM

- 3 Finta József: Vallomáskéféle épített világunkról
 4 „Unokáink is látni fogják”
 5 Szinyei Béla: A továbbépítés problémái
 6 Tóth Elemér: Város, városközösség
 8 Tamás Ervin: Cigánydomb
 10 Pál József: Egy interjú folytatódik
 14 Hann Ferenc: Látogatóban Jakoby Gyula festőművésznél
-
- 15 Jobbágy Károly: E „vak csillag”-on
 16 Dénes Géza: Férfihűség
 17 Tamás István: Rákóczi
 17 Veress Miklós: Zenék IX.
 17 Bódi Tóth Elemér: Pénteki tipp
 18 Vitezslav Nezval: A saját síromról, Vilém Závada: Virágzó föld, Ivan Skala: Szeretnék... (Veres János fordítása)
-
- 19 Gulyás Mihály: „Nézd meg az anyját...”
 20 Feuer András: Az anyai hivatásról
-
- 22 R. Várkonyi Ágnes: Kuruc hagyományok
 25 Szabó Károly: Csata a Lókos-patak mellett
-
- 28 Jegyzőkönyvön kívül (Csongrády Béla)
 28 Réti Zoltán: Rózsavölgyi Márk (Virágh László)
 29 Jókai Anna: A reimsi angyal (Lakos György)
 30 Gondos Ernő: Olvasói ízléstípusok (Rásó József)

★

A címlapon Csohány Kálmán, a belső borítón Kondor Béla, a hátsó borítón Farkas András munkál.

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYANAK LAPJA

Felelős szerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14-13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest (közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-961 62 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

INDEX: 25.925

76.4935 N. m. Ny. St. 1700 db